

Seminar

Popotovanje iz Litije do Čateža

Fran Levstik

Uvod

V seminarju bom govoril o Levstikovi knjigi Popotovanje iz Litije do Čateža. To je potopis v katerem je govoril o pomenu ljudskega izročila in razmišljanje o primerni, privlačni knjigi za slovenskega bralca, ki bi služila domoljubni vzgoji.

Avtor

Pisatelj, pesnik in kritik Fran Levstik se je rodil 28. 9. 1831 v Spodnjih Retjah pri Velikih Laščah 28. 9. 1831. Šolal se je v Velikih Laščah in v Ljubljani, kjer je 1853 končal gimnazijo. Študiral bogoslovje v Olomoucu (1854-55), izključen zaradi "pohujšljivosti" pesniške zbirke Pesmi (1854). Na Dunaju je hotel študirati tehniko, a se je kmalu vrnil domov, kjer je bil domači učitelj pri Paceju (grad Turn) in Vilharju (grad Kalc), nato tajnik tržaške Slavjanske čitalnice, urednik lista Naprej, 1864-65 je bil prvi tajnik Slovenske matice, dve leti je delal pri Wolfovem slovarju, 1870 na Dunaju izdajal list Pavliha, nazadnje delal pri prevodu državnega zakonika (1871-72) in kot skriptor v licejski knjižnici. Umrl je 16. 11. 1887 v Ljubljani.

Vsebina

Popotovanje od Litije do Čateža je potopis, ki vključuje Levstikov literarni program. Pisatelj se na Martinovo (11. 11. 1857) s prijateljem Radivojem in ženico Taro odpravi na pot. Na poti se ustavljajo v zidanicah, kjer spišejo nekaj vina in poklepetajo s kmeti. V eni od njih spoznajo dobro šolanega krojača Mrtolaza, Levstikov pogovor z njim pa nanese tudi na slovensko slovstvo. Potem se vsi skupaj odpravijo naprej proti Čatežu. Tam

prenočijo v župnišču, naslednji dan pa gre naprej vsak svojo pot. Radivoj gre k bratu, Levstik pa v Novo mesto.

Namen

V Popotovanje iz Litije do Čateža je Levstik vstavil svoj literarni program.

Levstikov literarni program

Kaj naj piše slovenski pisatelj?

- igre (manjka nam gledališče, jezik in zgodovinska podlaga),
- veseloigre iz kmečkega življenja, burke,
- romane, ki naj zajamejo slovenski šege in običaje ter zgodovino, glavni junak pa naj bi bil domačin, ki ga poznajo,
- kratke povesti, novele, za katere imamo Slovenci dovolj snovi (turški upadi, ljudske pravljice in pripovedke...),
- lirike imamo dovolj, a premalo za celovito podobo naroda.

Za koga naj piše?

- za preprosto slovensko kmečko prebivalstvo,
- za mlade, ki se morajo učiti (potrebujemo izobražence).

Kako naj piše?

- preprosto pisanje za širok krog ljudi,
- priljubiš se s smešnimi dogodki in ljudskimi motivi,
- brez nemških izrazov
- piše naj o poznanih temah na podlagi domačega življenja, da se bo ljudstvo poistovetilo z nastopajočimi osebami («Da bi Slovenec videl Slovenca v knjigi, kakor vidi svoj obraz v ogledalu.»),

- piše naj realistično,
- naj se ne spušča v detajle
- zgleduje naj se po srbski literaturi,

Kdo naj piše?-

- kdor dobro pozna narod, ljudsko mišljenje in govorico,
- kdor pozna narečja in srbsko literaturo,
- mlajši pisatelji.

Kakšen je okus slovenskega bralca?

- rad ima šale, humor,
- všeč so mu burke, lirika pa mu je »tuja«
- všeč so mu verske in zgodovinske zgodbe,

Ocena

Knjiga se mi je zdela zanimiva, ker me je zanimalo kakšno je bilo stanje takrat in kako so razmišljali. Slaba stran knjige je, ker nekaterih besed ne razumem, ker so starinske. Dobro bi bilo, da bi napisali modernejšo različico v kateri ne bi bilo starinskih besed.

Zaključek

Za zaključek lahko povem, da je bila knjiga dobra in mi jo je bilo v veselje brati.